

Novi zvon

Novi zvon

Literarna revija sodobne slovenske in mednarodne literature

Novi zvon

Letnik VII, številka 2
(april 2017/maj 2018)

ISSN: 2385-9687

Revija deluje pod licenco creative commons.

Glavna in odgovorna urednica:
Sara Fabjan

Uredništvo za poezijo:
Anja Grmovšek
Veronika Šoster

Uredništvo za prozo:
Patrik Holz
Nina Kremžar

Strokovna sodelavka – intervju:
Veronika Šoster

Strokovna sodelavka – lektorica:
Vesna Rogl

Intervju

EMA ODRA RAŠČAN

»Vsak dan sem soočena z dejstvi in grozovitostmi, ki se dogajajo in jih preprosto ne morem samo spregledati«

Literarni razvoj je začela v srednješolskem obdobju, ko je začela tudi pošiljati svoje pesmi na razne natečaje in odkrila pesniške antologije raznih narodov/nacij/ljudstev različnih časovnih obdobj. Trenutno obiskuje študij mednarodnih odnosov na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani. Za zdaj so vsebine, ki jih obravnavajo na predavanjih, vir njene inspiracije. Poezijo objavlja v Mentorju, na Facebookovi strani Širi poezijo, ne strahu in pri nas. Sodeluje tudi pri Literarni krpanki 2018 in s skupino neuveljavljenih pesnikov Pseudopoeti. V prostem času se ukvarja s tekom, jogo in improvizacijskim gledališčem.

Rojena si v Tokiju, nekaj časa si obiskovala tudi ameriško mednarodno šolo na Dunaju. Kaj so po tvojem prednosti in slabosti odraščanja in izobraževanja v tujini?

Ker sem bila še otrok in v nobenem primeru nisem govorila jezika okolja, je bila največja slabost to, da sem stalno živela v nekem strahu pred interakcijo s tamkajšnjimi domačini. Po drugi strani pa sem veliko časa preživela z družino, s katero imam posledično še vedno močno vez, predvsem pa se to pozna pri odnosu z bratom, s katerim sva bila v času šolanja na ameriški mednarodni šoli na Dunaju (American International School of Vienna – AIS) edina Slovenca. Izobraževanje na način, ki mi ga je ta šola ponudila, zelo cenim, saj v primerjavi s slovenskim temelji na razumevanju snovi in ustvarjanju lastne interpretacije, na primer kritično mišljenje je bilo od mene pričakovano že v 7. razredu. Ko sem se vrnila v slovensko osnovno šolo, sem imela velike probleme s ponovnim navajanjem na »piflanje«.

Predvsem pa se je v tem času v meni razvil drugačen pogled na domovino in materni jezik. Tega sem malo uporabljala, ko smo živeli na Dunaju, brala sem večinoma ameriško najstniško literaturo, pisala pa tudi le v angleščini. Ker je bilo med mojimi sošolci veliko Američanov, ne bom nikoli pozabila te njihove, skoraj že stereotipne, močne in samozavestne ameriške drže. Ko naletiš na koga takega v Sloveniji, se ga avtomatično stigmatizira kot nacionalista in desničarja.

Kakšni so bili vplivi na tvoje pisanje na začetku in kakšni so danes? Kako ohranjaš lasten pesniški izraz?

Kot sem prej omenila, je bil na AIS drugačen pedagoški koncept in eden od pristopov je bil spodbujanje k pisanju. Pisali smo tako rekoč vse – domišljajske spise, povzetke knjig z lastno interpretacijo, haikuje, kratke zgodbe o družbenih problemih – s tem da smo, za razliko od Slovenije, kjer imamo 45 minut časa, da napacamo dvostranski spis, imeli možnost parih tednov, da smo izpilili zgodbo, jezik, pristop, misel, ...

Ko sem se vrnila v slovensko šolo, sem ponovno začela pisati šele v prvem letniku, ko sem na natečaj Gimnazije Vič poslala par haikujev. Tematika je bila precej »najstniška« (neke semi-sentimentalno obarvane romantične misli). Preobrat sem naredila v četrtem letniku, ko sem na šolski natečaj poslala že bolj družbenokritični sonet, a je bil ta v angleškem jeziku. Lani sem se prek poezije iskala, preizkušala različne zunanje oblike, predvsem pa imela precej osebnoizpovedne vsebine. Zadnje čase sem vedno bolj prepoznana pod tematiko družbene kritike, saj sem vsak dan tako na faksu kot tudi na družabnih omrežjih, na novicah ... soočena z dejstvi in grozovitostmi, ki se dogajajo in jih preprosto ne morem samo spregledati.

Veliko ljudi mi pravi, da ne morem samo »bashat« sistema, ampak ko pišem, niti ne pomislim na to, da bi nergala čez nekaj. Doma imamo predpasnik, na katerem piše »Ljubim te. Spremeni se.«, to je nekaj, kar želim s to kritiko doseči, da se ukvarjam s problemom, ga predstavim iz nekega zornega kota (ta je izbran po navdihu, včasih iz želje po provokaciji) in se iz dneva v dan sprašujem, ali je v moji moči, da kakorkoli prispevam k rešitvi in iskanju odgovora.

Bi svojo poezijo ocenila kot urbano? So tvoj navdih resnična mesta, le eno izmed njih?

Kljub temu da sta starša iz Prekmurja in veliko obiskujemo njuni rodni vasi, sem vseh svojih dvajset let preživela v glavnih mestih (Tokio, Ljubljana, Dunaj), zaradi česar bom vedno »mestno« dekle. Navajena sem imeti stalen dostop do kulturnih prireditev, si izmišljevati, kam in kdaj bi rada šla, ker se vedno nekje nekaj dogaja. Enako je pri moji poeziji, pisala jo bom v svojem toplem domu, temelječ na nekih posredovanih informacijah, ki sem jih prebrala v novicah ali sem jih prejela na faksu. Udoben mestni način življenja je v meni močno zasidran.

Ne bi rekla, da pišem o resničnih mestih. Včasih pišem o mestih, ki so posplošena in se osredotočim le na en vidik, ki mi ga ponujajo. Včasih odmislim mesta in namesto njih predstavim le množico stereotipov – zaradi katerih se vedno najde nekdo, ki je prepričan, da je to moj lasten zorni kot, in užaljeno kritizira delo.

Si članica zelo nove skupine Pseudopoeti. Lahko poveš kaj več? (Kdo ste, kak je vaš namen, kaj vse ustvarjate, kako se dobivate, kako ste začeli, kakšni so vaši cilji?)

Pesniška skupina Pseudopoeti združuje okoli 10 mladih avtorjev, ki nas povezuje strast do poezije. Delujemo od

poletja 2017, z aktivnim sestankovanjem v Zavodu Bob pa smo začeli po Pesniški olimpijadi novembra 2017. Sama sem se skupini pridružila januarja 2018, se pa zelo veselim našega nadaljnega sodelovanja. Pogosto posamično sodelujemo na različnih literarnih natečajih. Najnovejša projekta sta literarna recitala v atriju SAZU-ja, 30. 3. 2018, in pesniški recital v Mladinskem centru ULCA, 7. 4. 2018. V bližnji prihodnosti načrtujemo izdajo skupinske antologije.

Intervjuvala: **Veronika Šoster**

Poezija

Nastja Koritnik

STRELEC

Ne maram resnih vprašanj
niti reševanja malenkostnih problemov.

Večje število je boljše kakor manjše.

Zato nisem prava Slovenka,
pa ne samo zato, ker sem liberalna,
ampak tudi zato, ker nisem
oboževalec dvojine.

Kadar me kdo stisne v kot, se
sprememim v geotrikotnik in
izginem za vogalom. Tam lahko
računam

po
svoje.

Potem spijem kakšen pir
in upam,
da me nihče ne išče.

Jutri bom prej odšla od doma
in kasneje odšla z dela, da ne bo doma
spet iste teme.

V resnici ne maram življenja,
samo rada živim.

PRESEČI SVOJ ČAS

Počutim se staro že vsaj tisoč let.
Vse je novo okoli mene,
razen mojih hromih rok,
mojih plesnivih možganov,
mojih nedostopnih nevidnih celic.
Nisem živa.
Samo diham.
Stena me gleda, nebo me gleda,
porcelanasti krožniki me gledajo.
Vse nestrpno čaka, kot na morišču,
kot da imajo predmeti dušo,
kot da tudi njihove duše slutijo smrt,
pa vendar
se nič ne zaveda,
da je vse to že zdavnaj mimo.

Nejc Klemenc

Haikuji

Moja puščava
je raje tvoj peskovnik.
Igraj se z mano.

Ko mi ostane
še zadnja vžigalica,
ti prižgem cel svet.

Greva tja daleč.
Ti reci: »Ni važno kam.«
Jaz naju peljem.

Pišem ti pisma
iz papirnatih letal.
Mečem jih mimo.

Pela sva pomlad.
Nisi znala igrati
na trobentice.

Stavim na naju.
Razdeliva si karte.
Višaš. Odstopim.

Ne ljubi se mi.
Ne vstati ne ljubiti.
Ne ljubi se mi.

Vodna postelja

Gladino napnem vse do robov
in pogladim lokvanje,
da ne bi ostali od včeraj.

Tri gore zavijem ob puhasto meglo,
odseve smrek pa zdaj že obrnem prav.

Prižgem lučke pod nogami.

Postiljam sladko jezero
za najtežjo noč
in s tekočo soljo
ga bova
še zadnjič
spremenila v morje.

Schrödingerjevo ne()bo

Dokler prvič ne pogledam skozi okno,
je jutro in ognjeno oranžno
in z največjimi snežinkami.

Dokler se ne obrnem na tvojo stran,
si in tukaj
in le odtis v spominski peni.

Jutri

Spet boš mečkala cigaretni dim
med prsti
in z bosimi nogami pometala
črepinje,
ki bi morale ostati glina.

Pa saj veš, da ne veš.
Pa saj ne veš,
da vseeno malo veš.
Saj vem ...

Ker tu več ni nobene filozofije.

Hrbet ob hrbtu
ali od hrbta
daleč
vsak na svojo stran.

Jasna Janež

Bivša

Rekel si mi, da spretno ovijem gležnje
okrog tvojih bokov. Celo bolje kot tvoja bivša.

Rekla sem, da sem trenirala gimnastiko.

Deset let sem se odrekala čokoladi, pisanju
in prijateljem.

Spat sem hodila ob devetih in vstajala
točno čez osem ur. Odkar sem s tabo,
spim dve uri manj.

Pa ne zato, ker bi spala s tabo.

Spim s sanjami o njej.

Zbujam se z mravljinci na trebuhu.

Drži te za roko.

Zašepetaš ji, da spretno ovije
gležnje okrog tvojih bokov.

Celo bolje kot tvoja bivša.

Krik iz bron

Jezik razpada v pesek.

Žile se razlivajo. Sekaš trakove svetlobe,
ki padajo po tilniku.

V tvoje pokrajine se naseljujejo mravlje
in si pletejo gnezda.

Rad bi jih zmečkal, a tvoje roke so posušene.

Poslušajš krik v zdrobljenem telesu,
moraš obležati v črnini.

Sam sebe ukrasti jutru,
prerezati grlo. Se zrasti s prostorom,
pasti navznoter, namesto zraka
dihati prhko kri.

Iz 3,47-kilogramske žare,
ki je stala 56,99 EUR
(mnogo preveč za tvojo dušo)
te stresejo v WC.

Belo

Beli kosmi drsijo po oknu.

Čez cesto je prilepljena ledena ploskev,
pod katero škripajo koraki.

Snežne sipine se pnejo po
bregovih.

Z dreves se posipajo vlažne
mrvice.

Sončni žarki pljuskajo
na otroške obraze.

Glagoli življenja II

Razliti se
v medprostorje časa.

Biti
lupina telesa.

Drseti
v pore sonca.

Razsrediščiti
sredico ljubezni.

Doseči
trepalnice vesolja.

Zrahljati
izbokline pozabljenih spominov.

Izluščiti
meje absolutnega.

Potopiti se
globoko v breztežnost.

Brbotati
v mehurčku samosti.

Grebsti
po svojem drobovju.

Izrekati
v neskončno.

Tomaž Hrovat

Evangelij po Joseju Saramagu

I.

Skrčeni smo vase,

kot recesija.

Sklonjenih postav,
povešenih pogledov,
zakrknjenih misli.

Malo kurjave,
malo porabe,
malo ljubezni.

Zaviti v plašč
počasnega odmiranja.

Malo verjamemo,
ničesar se ne spominjamo.
Malo verujemo.
Nič ne verujemo.

Nikamor ne vidimo.

Naprej ne moremo.
Nazaj ni mogoče.

II.

Adventni čas

je lepljivo kuhano vino
in težko dosegljive nepotrebnosti v trgovinah.

Sin?

Morda kje hodi po slack-linu. Po vodi ne.

Mogoče surfa. Prava reinkarnacija je,
bradica in lasat, malce ohol,

malce odsoten. Brezbrižen

za tuzemskost (ne pozabimo, ima kritje v očetu).

Lažni prerok je, nikoli ne bo prevrnil bančnih miz v templju.

Niti na misel mu ne pride.

(S tem naj se ubada oče. On pa je star in stari nikoli ne
prevračajo.)

Poleg tega ima tam neke naložbe in svoje račune.)

Božič je mrzel, brez snega, brez pravljic.

V razdeljevalnici hrane bodo priboljški na sveti večer.

III.

Kakorkoli jo človek zaceli,

zaliže, zazdravi,

ostaja v njem temeljna rana.

V najboljšem primeru brazgotina,

v slabšem gnijoče meso.

Nekdo jo imenuje razpoka.

Še huje je pri tistih,

ki razpoke nimajo.

Imajo velike tršate glave

in debele prste, ki ne poznajo dvoma,

odločnost magmatskega kamna.

Tako je pri človeku.

Kako je pri živalih, ugibamo.

Nekdo pravi, da so reinkarnacija človeka.

Kako je pri drevesih,

se ne sprašujemo.

Sekamo jih premišljeno,

nekatera tudi stihijsko,

kot barbari dorske stebre.

Nekdo se priveže na drevo,
ker mu to ni prav.

Kakšna je njegova rana?

IV.

Videl sem mavrico,

na koncu ni bilo zaklada.
Podobno kot z Božičkom in križanim.
Ampak lepe zgodbe,
tudi to nekaj šteje.

Imamo eno življenje, toliko svetov,
nadzemnih, podzemnih,
nekatera prehajajo v druga,
tretja so skrita kot postrvi pod kamni.

Eno, takó kratko, imava midva;
obrneš glavo
in že me ni.

V.

Življenje je sen.

V morasti noči
si
angel z zlomljenim krilom,
sem
brezzobi tiger,
za nama
trop nemočnih
na poti v deželo Kanaan.

Misli
so
generator resničnosti,
sanje
njihov odmev.

Jutri ti
jaz
mazilim hrbet
in ti
mi vstaviš tampone
v krvaveča usta.

Karavana bo sledila v tihi nejevolji,
zvečer bo pospala v šotorih.

Zunaj tli žerjavica ugašajočega dne,
tudi stražarji zadremajo v noči brez sanj.

VI.

Črna Marija

sedi na razpotju dveh prašnih cest –
na levi vrsta cipres,
na desni, v pobočju, vijolični nasadi sivke.

Njeno telo je oblito s temno čokolado,
njene oči so oglje,
v njih so iskre, polne življenja.

Črna Marija žarči ljubezen,
to je vse, kar ima.
Mnogi romajo v njeno svetišče.
V Črni Mariji je sonce. In ogenj.
Greh in sram sta v njenih častilcih.
Skrivaj in posamič romamo k njej.
O čudežu sebično molčimo.

Črna Marija sedi na zložljivem plastičnem stolu
in vdano čaka.
V mimoidočega vablivo upre svoj sijoči pogled.
Včasih, potem, komu zaupa, da je od daleč prišla,
26

izpod velike puščave in preko morja.
Njena zgodba je zavita v skrivnost.
Nihče ne ve, kam (če kam) je namenjena.

Črna Marija brez dovoljenja za bivanje.
Brez dokumentov, brez davčne blagajne.
Nad njo bdi molčeči Jusuf.
Više gori v griču počiva v starem mercedesu.
Kadar se prikaže tudi on, je to znak,
da gre nekaj narobe.

Proza

Domen Mohorič

Kip dekleta z vedrom

Na sredi sveta stoji kip dekleta, v rokah ima vedro, iz vedra zliva zlato v vodotočje oceanov. Ustvarja žile, ki prekrivajo svet. Pošilja življenje v blato. Iz blata vstane negativ bitja. Pomaha dekletu, odide. Vstopi v vročino vulkana, v rumeno destrukcijo. Ta mu utrdi življenje, zapeče obline, zgladi obraz. Pretvori se iz sence v podobo, ki je človeku to, kar je lišaj drevesu. Pretvori se v skupek peščene sestave, v obris želje. Hitro je izpljunjen. Pepel sreča poželenje, združi se v hladni sapi, postane drugo, prod mu preperi v kožo. Padec ga vrne v ocean. Tam iztrga, kar vzame, vrne, kar ukrade. Kajti nima ničesar in nič bo imel. Iz meje ostane prepoved, preko meje je vrnitev, z rojstvom je bil poslan nazaj. Manj ko je notri, več je penjenja. Ločitev so kapljice, sloves je poskok. Odhod je osamljen mehurček. Sreča preteklost, loči ju postano hrepenenje. Zavrne, pozabi, ne briga se, ne ozira se. Sedaj je v svetu lebdenja, menjave, propada, stvarjenja in konca. Stika, odbija, sporoča in omogoča. Švigne, izgine. Poreže se v sedanjem vtisu in završi, dokler ga veter ne zajezi. Odjezdi, ne postane. Jezdi sebe, svoje, po svoje. Ne ve, kam, ve, kako. Siva pot, modra horizontala, in zeleni zid. Skače, plazi, rine, ne popazi, ko se skazi. Prva faza; pretvori se iz oklepa voljnega. Odvrže priliznjeno, strga pritiklino. Kot nago bitje je še vedno podoba, oropana bistva. Ni več transparenten. Kar bi bilo, je presnovljeno v kar je, podoba v meso, obris v mejico. Hodi pretvornik, skače prihodnjik, leži vztrajnik. Vzpenja se, od koder je vzletel. Želi biti eno, tisto drugo, kar je le še spomin. Sreča preteklost, ga ta osmodi. Bolj se ne vzdigne, ker vračajoč v izvor ohladi vzrok. Okončine so mu ovenčane, s priprošnja volje stopajo po črepinjah danosti. Le en trenutek je bil predobstojen, preden se ga je ponovno usmilila ona, tam notri, s svojim vedrom. Ko se je poustvarila želja preko

podobe, je pozabljeno postalo možno, postala je svoje na ognju. Kar je bilo in kar še vedno je, tudi ko je postalo, je temelj za vzpon. Vzdrži kot stopnica. Z vsakim korakom postvarjena podoba rine naprej, bližje preteklem, v je-bilo išče konec, uvod v svoje nadaljevanje. Ponovno izbruhne. Odpade, na prestalo zapade. Zakrknjen šele čuti čisto, vejočo bolečino zlate pozabe. Prej je bilo tudi hladno, a ko se je izlil zlati tok v dominion potrebe, je bil ogret z življenjem, hitro pomešan z delci hočem. Taka ni več očiščujoča, je delujoča, je opominjajoča tisto prej. Včasih je bil pretok praznina, sedaj seje človeško po postopajočih, po tistih, ki ustvarjajo trud iz nemogoče-predvidljivega. Je utrjena borba z lastnim naporom, ki temelji sebe v sebi. Je na precepu, gleda v prizmo. Tja, od koder ona sipa življenje, tam v nič, od koder iz njenih rok vzdoljuje dragocen potisk v valovanje, v premikanje in mešanje ter odtekanje živega. Tam, kjer prihodnost sipa iz praznine. Skoči, potopi se v temo. Zaključí, kjer je pričel. Pred koleno kipa dekleta z vedrom. Razpade. Hotenje ne drži več bitja skupaj. Spet se zalesketa, ko se reši sedanjega, postane tukajšnje. Kamnito dekle ponovno napolni z njim vedro. V vedru Sedanje postane Preteklo in se meša s Prihodnjim. Telo napaja telo. Kogar? Ime izgubi I, ime motri M, ime evalvira E. Ime inskribira E, Ime eksplicira M, Ime zavrže I. Nasproti njegovi večni podobi se ime izkaže kot senca. Preko njegovega nagovora nastaja zlato, ki se zliva v žile sveta, ki oživlja prazno, potrjuje enkratno in upa na nič, ki zagotovo razpade na večno enaki raztreščeni poti, po kateri naleti na nesmiselni konec, vedno znova in znova, tudi tokrat ponovno, neizmerno lačno slepe prihodnosti.

Aljoša Toplak

Fragmenti vere in dvoma

»Ti je všeč v vrtcu?«

Mali Pete je pokimal.

John je zamišljeno kopiral gesto. »Vzgojiteljice so fajn?«

»Ja,« je rekel z navdušenjem.

»Imaš najljubšo?«

Pete se je na široko nasmehnil. »Martha.«

»Martha ji je ime? Lepo.« John si je podprl brado. Ozrl se je po praznem hodniku vrtca, ki ga je zalivala zlata svetloba stropnih oken. »Zakaj pa ona?«

Mali je zardel in skomignil.

»Nočeš mi povedati, prav.« Razumevajoče se je nasmehnil. »Spoštujem odločitev.«

Edward ju je z zanimanjem opazoval. Šele ko sta bila nekaj časa tiho, se je vmešal: »Pete, kaj ko bi se šel še malo igrat, da se s stricem pomeniva?«

»Prav.«

John je nalahno pokimal. »Veselilo me je, Pete.«

»Adijo.«

»*Adijo*,« je smeje ponovil John, ko je Pete že teklen po hodniku. »Prikupen fant.«

»Da.« Edward je iz mape izvlekel dokumente. »Hvala. Torej, glede teorije –«

»Saj veš, da mi problem lahko pošlješ po faksu in ti ga jutri prinesem rešenega?«

»Vem, hočem tudi razlago,« je priznal Edward.

John se je namrgodil. »In veš, da ne razlagam rad.«

»John, vem.« Zavzdihnil je. »Prosim, resnično hočem vso stvar razumeti. Problemu sem posvetil vse življenje. Pomagaj mi. Preveč sem radoveden.«

»Res si,« je rekel John in se razumevajoče nasmehnil. »Ampak spoštujem odločitev. Razočaran boš.«

»Seveda bom. Vsi smo zraven tebe.«

»Samo opravljam svoje delo.«

»Preveč dobro,« je rekel Edward in se zasmel. »Bil sem najboljši matematik na Stanfordu. Zdaj pa sem opazoval, kako si se pogovarjal z mojim sinom, in se spraševal, ali se na enak način pogovarjaš tudi z mano.«

John je dvignil obrvi in se tudi sam zasmel.

»Obupujem. Naš bog si, John. Tvoja intuicija je močnejša od mojega najglobljega razmisleka. Nimam več ne želje ne motivacije reševati problema. Zakaj, ko pa bo verjetno tebi vzel par minut? V razredu so tabla in krede, mi *prosim* razložiš problem, s katerim sem se ukvarjal vse življenje?«

»Prava nadloga si, Ed.« je zavzdihnil John. »Ampak prav, daj mi pet minut.« Nastavil je roko in pogledal k dokumentom.

»Samo verjeti moraš vase in ti bo uspelo.«

Teja je kimala in v dokument natipkala besede, nato je pritisnila tipki *CTRL* in *S*.

Klemen je zagrabil polno žlico makaronov in dihal skozi nos, ko jih je mlel. Na debelo je požrl. »To je pogoj za uspeh. Če ne boš sam verjel vase, potem nima smisla poskušati.« Nenadoma so mu poblebnile oči in dvignil je roko. »Bi lahko še prosil za kozarec vode?«

»Takoj,« je odvrnila mimoidoča natararica.

Teja je pridno tipkala. Zadovoljno je pokimala in spet pritisnila tipki *CTRL* in *S*. »Dobro, lep odgovor.« Odkašljala se je. »Zraven očitnega fizičnega treninga se mnogo ljudi ne zaveda psihološke dimenzije boksa, torej predvsem vloge

miselnosti v njem. Nam lahko zaupate, kaj je po vašem mnenju največji psihološki izziv obdobja pred dvobojem?»

Klemen je mlel makarone in glasno dihal skozi nos. »Ne razumem.« Požrl je. »Kako se vprašanje razlikuje od prejšnjega?«

Teja je zardela in nervozno pritisnila na *CTRL* in *S*. »No, prej ste –«

»Izvolite,« je rekla natararica in na mizo postavila kozarec vode.

»Hvala.« Klemen ji je hvaležno pokimal.

»Em.« Teja je globoko vdihnila. »Torej to, kar ste rekli. Ampak me zanima specifično pred dvobojem.«

»Specifično,« je nekoliko porogljivo ponovil Klemen in za trenutek pomolčal. »Dobro. No, prvo je, da ne smeš dvomiti vase. Ti si najboljši, to je neomajno dejstvo. Kapljica dvoma in je po tebi. Zapreti moraš oči in si predstavljati, kako greš v tisti ring, kako daš udarec ali dva, kako prejmeš udarec ali dva – ampak to preneseš – in kako na koncu zmagaš. Ko stopiš v ring, moraš preprosto vedeti, kako bo stvar potekala. Že stokrat si jo videl v mislih.« Sklonil se je in si v usta vtaknil žlico makaronov. Ko je mlel, je spremljal Tejino divje tipkanje.

Zaključila je odstavek. *CTRL* in *S*. »Tudi če nisi najboljši?«

»Kaj?«

Spet je zardela. »Mislim reči ... No, preprosto si rečeš, da si najboljši. Četudi nisi najboljši?« *CTRL* in *S*.

Klemen se je namrgodil. »No,« je začel nekoliko nejevoljno. »Pred dvobojem preprosto si najboljši. V to moraš biti prepričan. V trenutku, ko v to podvomiš, si opel.«

»Ja, ampak ...« je prestrašeno rekla. *CTRL* in *S*. *CTRL* in *S*. »Kaj pa, če ... Teoretično. Vse kaže na to ... Da nisi najboljši? Potem si prepričan vase kljub temu, kar se zdi najbolj verjetno? Ni to morda malo ... Ne vem ...«

Klemen je zmedeno zmigal z glavo. »Ne more kazati na to. Ti preprosto veš, da si najboljši. Če se ti začne zdeti, da

kaže drugače, potem že dvomiš vase. Potem se ne gre čuditi, da boš na koncu izgubil. Torej, ne *najboljši*. *Boljši* od nasprotnika.« Pomislil je. »Ampak tudi najboljši, v dolgem roku, ja. Človek mora verjeti vase.«

»Vedno?«

Pokimal je. »Vedno. Drugače nima smisla poskušati.«

»Dobro, se opravičujem, majčkeno sva zašla.« *CTRL* in *S*. »Zapisala sem prvi odgovor.«

»Ni problema.« je hladno odvrnil Klemen.

»Grem kar na naslednje vprašanje?«

»Prosim.«

Živčno se je nasmehnila. *CTRL* in *S*.

Valter je preštel kvadratke sveže natisnjene logične igre in se prijel za glavo. Gobelini so bili resnično čudovita stvar – če si le vedel, kje začeti.

»Grozna stvar,« je rekel in pogledal k Maji. Sedela je na drugi strani mize, z nogami, pokrčenimi na stolu, in knjižico v naročju. Reševala je sudoku. »To ne gre nikamor,« je tarnal Valter, razočaran in še nejevoljen nad dejstvom, kako nepotrebno je bilo to razočaranje.

»Se vdaš?« je odsotno vprašala in namrščila obrvi, kot da se trudi ne izgubiti vzorca, ki ga je projicirala na uganko.

»Samo prvega koraka ne vidim.«

»Potrudi se.«

»Sem se že,« je rekel.

Skozi nos je pihnila nekaj zraka. Svoji knjižici je namenila dolg, premišljujoč pogled in jo odložila na mizo. Noge je spustila na tla in se prestavila na stol ob Valterja. »Da vidim.«

Valter je zmajal z glavo. »Kdaj posumiš, da očem prikrivaš lastno neumnost?« Igrivo se je nasmehnil. »Vsi mislimo, da smo tako pametni – najbolj pametni. Potem pa nas zbode takšna brezzvezna igrice.« Zahahljal se je in občudujoče pogledoval od njenega prsta, s katerim je v

skrivnostnih krogih brzela čez kvadratke, do njenega zamišljenega profila, delno zakritega zaradi pramena las, ki ji je ušel iz čopa.

»Stvar intuicije,« je rekla z brezbarvnim glasom. »Več bi reševal, bolje bi ti šlo od rok. Odraz vaje, ne zgolj inteligence,« je povzela, kot zmeraj čudovito ekonomična v rabi besed.

Lase ji je previdno popravil za uho. »Potem mi je žal, da nisem vadil več.«

Maja je skomignila. »Nam ni vsem? Evo.« Vzela je Valterjev svinčnik in označila kvadratek, za tem še dva. »Zdaj pa vso srečo,« je rekla in se hitro vrnila na svojo pozicijo, s knjižico v naročju. Komaj je minil trenutek, že je izginila v drugi svet. Maji so šle uganke zmeraj od rok.

Valter je pogledal razpredelnico pred sabo. Prepričan je bil, da tudi njemu – in jim tako ni nikoli posvečal pretirane pozornosti. Ko je še hodil v šolo, je matematiko opravljal z levo roko. Vsi so ga hvalili, češ da ima talent, a mu potem niso dali iniciative, da bi ga razvijal dalje. Nekega dne mu je oče natisnil tisto Einsteinovo uganko s petimi hišami. Ko jo je Valter rešil, se je odločil, da njemu stvari preprosto ni potrebno vaditi.

Zmeraj si je potem govoril, da bo v življenju počel velike stvari. Zaznamoval znanost z novo paradigmo, postal za širšo javnost prototip vsesplošnega genija. Enkrat, čez mnoga leta. A tukaj in zdaj se mu za to ni nikoli zdelo vredno karkoli storiti.

»Zadnjič sem gledal neko ameriško študijo,« je rekel, »ki je primerjala rezultate nekih slabših fakultet z boljšimi.«

»Hm,« je odvrnila Maja.

»Na boljših šolah je konkurenca večja. Zato se tam študentje ustrašijo, izgubijo motivacijo. In so manj uspešni.« Zavzdihnil je. »Morda sem zato zašel v umetnost. Nehal sem verjeti v sebe. V znanosti in filozofiji bo zmeraj kdo, ki bo natančnejši, vztrajnejši, boljši. Tukaj pa lahko zaidem v svoje

obskurnosti in kot na loteriji upam, da sem ustvaril nekaj novega, kar bo tistim ljudem všeč.«

Maja ga je presenečeno pogledala. Negotovo se je zasmejala. »Kaj?«

»Pod vprašaj postavljam svoje odločitve,« je grenko rekel Valter in zmigal z glavo.

»Samo igra je.« Spet se je zasmejala. »V umetnost si šel, ker si ugotovil, da zaradi specializacije zakrniijo ostali deli življenja, ali nekaj. Rekel si, da je umetnik bolj zdrav v celoti kakor enostranski znanstvenik in tako nima gluhih mest.«

»Hm.« Valter se je zamislil nad seboj. Ni bil prepričan, ali se norčuje. »Ne vem več, kaj to sploh pomeni.«

»Saj ni važno. Pesimist si, Valter. Če je možno izgubiti, ne poskusiš. Nekako hočeš dati svetu s sedmimi milijardami ljudi in pol nekaj čisto svojega in posebnega, pa si ne dovoliš niti majhne plemenite samoprevare. Kdo pa bo imel kaj motivacije, če ga v dvom spravi igra za kratkočasenje?« Pogledala ga je. »No, ne vem.«

Valter si je podprl brado. Včasih se mu je zdelo, da nalašč razmišlja o stvareh, ki bi ga spravile v dvom in posledično odvrnile od dejanj. Pogosto je mislil na velike mislece in se primerjal z njimi. Saul Kripke je že v osnovni šoli obvladal kompleksne matematične probleme in če bi ga vprašal, bi ti kot strokovnjak razlagal filozofska dela Descartesa. John von Neumann je lahko v nekaj sekundah videl rešitev problema, za katerega bi Valter potreboval več ur ali dni, morda mesecev. Morda celo življenje. Morda pa je sploh nikoli ne bi videl. Potem se je zmeraj spraševal, kakšen smisel je imela borba za mesto v zgodovini s takšnimi tekmeči. Med temi ljudmi se je počutil boleče nekoristnega.

»Morda sem uvidel, da bom Dostojevskemu konkuriral lažje kot Kantu. To bi lahko pojasnilo spreobrnjenje k umetnosti.«

Maja se je zasmejala. »Da bi to slišali ljudje s primerjalne ...«

»Morda pa tudi o umetnosti nimam pojma.« Valter se je namrgodil. »Jebemti.«

»Je vse to zakrivila ta igra na mizi?« se je še zmeraj smejala Maja.

Prijel se je za glavo. »Mislim, da bom imel še eno krizo.«

»Ne znam je sicer tako skuhati, kot to počneš ti, Perica,« je rekel Zlatan in se udobno namestil v naslonjalo, »ampak je arabika.«

Pero je zmajal z glavo. »Super. Čist super.«

»Kava je kava,« je zazelhal Luka. »Daj, da potehtam zastavo.«

Zlatan se je zarežal. »Potehtam zastavo,« je ponovil s šaljivim tonom in se nagnil k ograji terase. Potegnil jo je iz držala in mu jo pomolil. »Izvolijo, gospodič.«

»Barve so lepe,« je kimal Pero.

»Mhm,« je zabrundal Luka in z ročajem zaokrožil po zraku, da je lepo zaplapolala. »Lepe barve. Slovanske.«

»Tudi grb mi je všeč. Ogenj, tako kot v stari Jugoslaviji,« je nadaljeval Pero.

Luka je pokimal. »Res lepo oblikovana.«

»Če sta tako navdušena nad našo zastavo, me zanima, kaj šele bosta rekla o uniformah,« se je zarežal Zlatan.

Druga dva sta se spogledala.

»Uniformah?« je vprašal Luka.

»Zdaj smo prava frakcija,« je rekel Zlatan in se nasmehnil. »Enotnost, gospoda. Vera, predanost!«

Luka se je namrgodil. »Čemu?«

»Sloveniji,« je začudeno pojasnil Zlatan. »Čas je, da se ljudje aktivirajo.«

»In kaj boste delali?« je prevzel Pero.

Zlatan je skomignil. »Pa ne vem. Najprej bomo malo uredili okolico. Sta zadnje čase kaj videla spomenike? Ena sama žalost.«

»In potem? Mislím, uniforme ...«

»Kaj?« je zahteval Zlatan.

»No.« Pero se je spogledal s kolegom. »Mislím, z razlogom jih ne vidimo radi. V strankah so prepovedane, ne?«

»Saj nismo stranka. Pač enotno se bomo lotili zadeve. Skupaj. Socialne razlike damo na stran, pa to.«

Pero je zavzdihnil.

»Kaj je?« se ni dal Zlatan. »Spet se nekaj gledata. Eni nekaj dejansko naredimo za to, da bi dosegli spremembo. Vi filozofi samo dvomite, "morda ono, morda tisto", potem pa nič ne naredite. Če človek hoče spremembo, se mora odločiti, zganit iz naslanjača in začeti verjeti v svoj cilj.«

»Definitivno.« Luka je zmajal z glavo. »Se strinjamo. Ampak ne kar tako odločiti. In ne kar tako verjeti. Treba je premisliti stvari. Ljudje smo strašno pristranska bitja.«

»Pa saj vemo kaj delamo.« Zlatan je tlesknil z zobmi: »*Jesus Christ*. Te igre se lahko gremo v nedogled. Nekoč sem imel drugačna prepričanja. Morda bom imel nekega dne spet drugačna. Tudi vidva jih bosta nekega dne spremenila. Naj zato molčimo in se odrečemo vsej sodbi?«

Luka se je nasmehnil: »Pesimistična indukcija.«

»Nikakor se ne smemo odreči sodbi,« je rekel Pero. »Svoja prepričanja vestno upravičimo z argumenti in skušajmo biti nepristranski.«

»Kako lepo se to sliši,« je Zlatan zmajeval z glavo. »V teoriji. V praksi pa je to videti takole –« pokazal je nanju, »sedenje na mestu in nikoli akcija.«

»Akcija bo, ko bodo razlogi za vero v njeno pravilnost dovolj utemeljeni.«

»*Ergo*, nikoli,« se je zarežal Zlatan. »Teoretizirajta, kolikor želita. Na koncu je potrebna vera. Ljudje ne sledijo argumentom. Sledijo svoji veri. Včasih so rekli "*Ein Mann muss*

tun, was ein Mann tun muss“ in to storili.« Pogledal je vsakega posebej, in ko ni dobil odgovora, nadaljeval: »Meščani niso razumeli Rousseauja. Delavci ne Marxa. Sledili so avtoriteti svojih voditeljev.«

»Čemu pa so sledili voditelji?«

»Veri v nekaj večjega od njih samih,« je pojasnil Zlatan.

»Zagotovo so to vero tudi utemeljili?« je vprašal Luka.

Zlatan je odkimal. »Ljudje smo iracionalna bitja. Kdo bi vedel, kaj nas žene.«

Pero se je zasmel. »Zase upam, da razumni argumenti.«

»Torej slepa vera, to je tvoja pot iz skepticizma?« Luka se je popraskal po licu.

»Vera, da. Zakaj slepa? Ljudje verujemo v stvari. Jaz imam odgovor na vprašanje "Kaj storiti?" in vanj ne mislim dvomiti v nedogled. Moram vendar verovati vase – da sem res prišel do pravega odgovora. Drugače ne bom nikoli ničesar naredil.«

»Ampak se zavedaš, da se dvomu ni potrebno raztegniti v nedogled? Si že slišal za zdravi dvom?«

Iz kuhinje se je zaslišalo brbotanje.

Zlatan je zmigal z glavo in prhnil: »Ja, to, kar zdaj počneta vidva, je zagotovo *zdravi dvom*.« Vstal je in planil proti kuhinji. »Seveda, teoretizirajmo! V vse lahko dvomimo! Nekoč so še ljudje lahko verjeli v stvari. Zdaj pa nihče ne stori ničesar, ker jih kar razjeda dvom.« Njegov pridušen glas je odmeval iz kuhinje. »*To je samo moda, verjemita mi. Ta ničvredni postmodernizem! Jaz ne mislim sedeti križem rok, medtem ko mi nekdo drug kroji usodo! Vidva pa po želji, seveda ...*«

Klemen je zaprl oči in globoko zadihal.

Slekel je haljo in še zadnjič razgibal vrat. Nasprotniku je namenil odločen pogled, preden sta se njuni rokavici dotaknili. Vedel je, da bo zmagal. To je že videl v sanjah.

V trenutku, ko je John zapustil učilnico, se je Edward zlomil. Kako je moral biti tako neumen? Bilo je tako preprosto. Šibka sled krede. Par kratkih računov, ki so rešili celoten problem.

Edward se je prijel za glavo in tiho zahlipal. Kako bedasta je bila ta stvar, ki mu je dajala smisel.

»Oče, kaj je narobe?«

Luka je zavzdihnil. »Nima smisla. Storil bo, kar hoče storiti.«

»Kaj pa midva? Bova sedela križem rok?« je vprašal Pero.

Luka mu je namenil resen pogled. »Politika ni boks. Nočeva verjeti vase. Nočeva želeti zmage. Morava prisluhniti svojemu nasprotniku.«

»Jaz pa mislim, da bi morala verjeti vase ...« Pero se je naslonil nazaj in prekrižal roke. »Če misliva, da sva stvar zadostno utemeljila. Kdo sva, da se bova sprenevedala, da ne veva, kaj je dobro za človeka?«

»Torej bova morala hoditi po tanki liniji med vero in dvomom.«

Pero se je nasmehnil. »Mirno in previdno. Med Scilo in Karibdo.«

»Če bi verjel, da sem eden izmed njih ... Veš kakšen zagon bi dobil? Ko bi verjel, da sem nekaj posebnega. Zdaj pa me razjeda dvom, da ničesar ne spravim od sebe.«

»Še razmišljaš o tem?«

Valter je trmasto pokimal.

Svojo uganko je odložila na mizo. »Nikoli ne meri tiča z velikani, Valter.« Maja je razočarano zmigala z glavo: »Vse življenje se boš počutil bedastega.«

»Pa saj mi ni treba videti svojega ... Samo verjel bi rad, da moje delo šteje.« Grenko se je nasmehnil.

Klemen je čutil mravljince v svoji desnici. Nasprotnik ni več čutil ničesar.

Zadovoljno se je nasmehnil. Nikoli ni dvomil ...

Edward se je skušal nasmehnuti. »Nič ni, Pete. Kaj praviš na to, da šla na en sladoled?«

»Nimaš dela?«

»Ne. Imam čas.«

INTERVJU	4
POEZIJA	9
NASTJA KORITNIK	10
NEJC KLEMENC	12
JASNA JANEŽ	17
TOMAŽ HROVAT	21
PROZA	28
DOMEN MOHORIČ	29
ALJOŠA TOPLAK	31